

Trójca była jednym z najważniejszych emporiów handlowych w Polsce

22 października 2023

Wczesnośredniowieczne zabytki, m.in. denary Bolesława Śmiałego, odkryto podczas październikowych prac archeologicznych w Trójcy-Zawichoście. Kolejne badania potwierdzają, że Trójca była jednym z najważniejszych emporiów handlowych na ziemiach południowej Polski w XI w. – powiedział dr Marek Florek z Instytutu Archeologii UMCS w Lublinie.

We wrześniu na zlecenie Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wykonano metodą geomagnetyczną rozpoznanie centralnej części osady w Trójcy (Świętokrzyskie). W pierwszej połowie października przeprowadzono badania wykopaliskowe i powierzchniowe. Odsłonięto m.in. pozostałości kilku obiektów. W jednym z nich odkryto pozostałości dużego pieca konstrukcji gliniano-kamiennej, najprawdopodobniej służącego do wypału wapna. Dr Florek zaznaczył, że jest wysoce prawdopodobne, że w piecu tym wypalano wapno na potrzeby budowy pierwotnego kościoła pw. św. Trójcy. „W przebadanych obiektach, poza bardzo licznymi fragmentami naczyń glinianych i kości zwierzęcych, odkryto m.in. srebrne monety, głównie denary krzyżowe, ale również z czasów Bolesława Śmiałego, fragmenty ozdób srebrnych (np. paciorków zdobionych techniką filigranu), noże żelazne i przęślik z różowego łupku wołyńskiego” – zaznaczył archeolog.

W warstwie ornej znaleziono m.in. kilkanaście monet, denarów z XI w., ale też młodszych, z wieków XV, XVII i XVIII, żelazne groty strzał, wykonane z brązu sprzączki pasów i zawieszki, ołowiane i żelazne odważniki, żelazne krzesiwa i noże. „Należy

podkreślić ogromną liczbę zabytków wczesnośredniowiecznych odkrytych dotychczas na terenie Trójcy – samych pojedynczych monet z X, XI i XII w. (bez monet wchodzących w skład skarbów) jest ok. 400 – a także to, że znaczna ich część (np. krzyżyki, groty strzał, ozdoby, kamienne przęśliki) to tzw. importy, a więc wyroby wyprodukowane poza granicami państwa piastowskiego” – zaznaczył dr Florek.

Badania wykopaliskowe nie potwierdziły hipotezy, opartej na interpretacji wyników rozpoznania metodą geomagnetyczną, zakładającej istnienie wału otaczającego część wczesnośredniowiecznej osady w Trójcy i budynków ze ścianami konstrukcji słupowej, a więc nietypowej dla budownictwa słowiańskiego w tym okresie. „Niemniej kolejny sezon badań w Trójcy potwierdził, że jest to jedno z najciekawszych stanowisk archeologicznych z okresu wczesnego średniowiecza w Polsce” – podkreślił naukowiec.

Październikowe badania, podobnie jak poprzednie, prowadził Instytut Archeologii UMCS w Lublinie (uczestniczyli w nich studenci archeologii w ramach praktyk terenowych) wspólnie z Nadwiślańską Grupą Poszukiwawczą Stowarzyszenia „Szansa” z Annopola i z firmą archeologiczną „Trzy Epoki”. Zabytki z badań po konserwacji i opracowaniu trafią do Muzeum Zamkowego w Sandomierzu.

Pierwsze prace archeologiczne na terenie Trójcy przeprowadzono w 2020 r. Rok później podczas prac wykopaliskowych dokonano spektakularnego odkrycia skarbu liczącego ponad 1800 monet piastowskich z XII w., głównie denarów książąt Bolesława IV Kędzierzawego i Władysława II Wygnańca.

Poza tym były tam monety niemieckie, m.in. denary Ottona II, Ottona III, Ottona II i Adelajdy, denary Ottona II i Ottona III, Ottona i Adelajdy, Henryka IV Świętego, saksońskie denary krzyżowe, monety angielskie króla Aethelreda I i arabski dirhem.

Odkryto również pochodzące z XI i XII w. odważniki stosowane do odważania srebra przez kupców posługujących się systemem miar i wag stosowanym w handlu dalekosiężnym, zdominowanym przez Skandynawów – Wikingów i Waregów. „Przeważająca większość zabytków odkrytych w Trójcy pochodzi z XI w. i wskazuje na istnieniu tam w tym czasie osady handlowo-rzemieślniczej, której rozległość (zajmuje ona prawie 20 ha – więcej niż stołeczny Sandomierz po lokacji w 1286 r.) i znalezione na jej terenie zabytki pozwalają na określenie jej mianem jednego z najważniejszych na ziemiach południowej Polski w XI w. emporiów handlowych, znaczeniem ustępującej w tym czasie być może jedynie Krakowowi” – zaznaczył archeolog.

Znaczenie osady w Trójcy wynikało z jej położenia przy przeprawie przez Wisłę, na skrzyżowaniu dwóch transeuropejskich szlaków komunikacyjno-handlowych: południkowego, prowadzącego wzdłuż Wisły, łączących wybrzeże Bałtyku, poprzez Bramę Morawską z Kotliną Karpacką, i dalej z Adriatykiem i Morzem Śródziemnym, oraz równoleżnikowego, łączącego Europę Wschodnią, przede wszystkim wczesnośredniowieczną Ruś, poprzez ziemie polskie, z zachodem Europy.

Autorstwo: Wiktor Dziarmaga (PAP)

Źródło: NaukawPolsce.pl